

Innoverende duurzame ondernemers in Den Haag

Wat is de beste manier van de gemeente Den Haag om innoverende duurzame ondernemers te steunen met het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag?

Dhr. Jason O'Shea

Innoverende duurzame ondernemers in Den Haag

Wat is de beste manier van de gemeente Den Haag om innoverende duurzame ondernemers te steunen met het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag?

Dhr. Jason O'Shea, 10076093

Den Haag

Woensdag 24 april 2013

Haagse Hogeschool

Onderzoeksrapport voor de fractie VVD Den Haag

Voorwoord

Dit rapport is geschreven na aanleiding van een onderzoeksvraag vanuit de fractie VVD uit de gemeente Den Haag. Het onderzoek valt binnen de opleiding Climate & Management aan de Haagse Hogeschool waar ik 3e jaars student ben.

De onderzoeksvraag vanuit de VVD komt vanuit een overkoepelend probleem. Er is een schaarste aan grondstoffen ,de kwaliteit van het milieu gaat achteruit en er moet rekening gehouden worden met de klimaatverandering.

Binnen de gemeente Den Haag verdwijnen er op dit moment banen en gaat het minder met de economie. Om banen te creëren en de economie te stimuleren is er een impuls nodig. Volgens de VVD ligt de focus binnen de gemeente Den Haag te weinig op duurzame ondernemers, hierin liggen kansen om dit te exploiteren.

Vanuit mijn opdrachtgever Mevrouw Daniella Gidaly (VVD) is er naar voren gekomen dat de duurzame inkoop vanuit gemeente Den Haag niet soepel verloopt. De huidige duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag kan dus verbeterd worden.

Voor het tot stand brengen van dit onderzoeksrapport gaat mijn dank uit naar de begeleiding vanuit de Haagse Hogeschool: de docenten Mw. G.kodde en Dhr. S.Brinkman.

Mijn dank gaat ook uit naar mijn opdrachtgever Mw. D.Gidaly die tijd voor mij heeft vrijgemaakt en die mij met inhoudelijke vraagstukken heeft geholpen.

Hierbij wil ik ook de ondernemers bedanken die mijn enquête hebben ingevuld en die mij geholpen hebben met het verzamelen van de juiste informatie.

Den Haag, 24 april 2013

Dhr, Jason O'Shea

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Verklarende woordenlijst.....	6
1. Inleiding	7
2. Onderzoeksmethode.....	9
3 Duurzame (inkoop) beleid gemeente Den Haag.....	11
3.1 Huidige situatie	11
3.2 Monitor duurzaam inkopen.....	12
4 Innoverende duurzame ondernemers	13
4.1 Overzicht innoverende duurzame ondernemers	13
5.Behoeftte vanuit innoverende duurzame ondernemers	18
5.1 Duurzame inkoop beleid.....	18
5.2 Algemeen.....	19
6. Duurzaam inkoopbeleid overheid	20
7. Conclusie en aanbevelingen.....	22
Literatuurlijst	24
Bijlagen.....	25
I. Sectoren	25
I. II Duurzame inkoop beleid met betrekking tot de sectoren	26
II. Resultaten van de enquête	27
III. Monitor duurzame inkoop van I&M.....	35
IV. Informatie lijst waar informatie vandaan is gehaald.....	37

Samenvatting

In 2010 is de gemeente Den Haag gestart met het opzetten van een duurzame inkoop beleid zodat in 2015 een 100% duurzaaminkoop beleid zal zijn. Op dit moment worden de innoverende duurzame ondernemers niet altijd toegelaten met het duurzame inkopen. Doordat duurzame ondernemers niet altijd voldoen aan de criteria dat is opgesteld door de gemeente Den Haag. Hierin kan het huidige duurzame inkoopbeleid van gemeente Den Haag verbeterd worden. Bij de huidige duurzame inkoop van de gemeente Den Haag wordt er rekening gehouden met sociale- en milieucriteria en niet alleen de prijs.

Uit het rapport van monitor duurzame inkoop blijkt dat het duurzame inkoopbeleid van gemeente Den Haag verbeterd kan worden. Een aantal punten uit her rapport zijn hier opgenoemd. Bij de gemeente Den Haag is er geen procedure aanwezig als er geen duurzaamheidseisen zijn toegepast. De communicatie kan ook verbeterd worden door bijvoorbeeld regelmatig te evalueren of de afspraken worden nageleefd ,ambitie en doelstellingen(zowel intern als extern) en er is geen communicatieplan geschreven. Bij het aankoopprocedure is er niet vastgelegd dat er bij voorkeur EMVI(economisch meest voordelig inschrijving wordt gebruikt. Bij de aanbestedingen is er geen gunningcriteria opgenomen als minimum eis.

Er is een inventarisatie gedaan naar de innoverende duurzame ondernemers in Den Haag. Zodat deze ondernemers bij het duurzame inkoop beleid betrokken kunnen worden en hierdoor de economie in Den Haag zal verbeteren. Hieronder kunt u zien welke innoverende duurzame ondernemers er uit de inventarisatie zijn gekomen. Om de ondernemers overzichtelijk weer te geven zijn deze ondernemers verdeeld in sectoren.

Logistiek & transport	Warmte & energie	High tech	Watertechnologie	Detail handel	Bebouwing
elektroaandrijving	Riwick	Eko.eu	Clean water now	Kici	Ecobasis
ecolofiets	Vilt aan zee	Robin radar	macero	Pro Carton	Natuurlijk kleurrijk
Trikke-europe	Topell energy	rawled		Duurzaamsein	Nature style
	Ben lighted				Eko parket
	Ampy x power				homeskin
	Oke-services				Techneco
	Ecoru				jimmygreen

De opgezochte innoverende duurzame ondernemers zijn benaderd om te achterhalen op welke manier zij vinden dat de gemeente Den Haag de ondernemers kan steunen met het duurzame inkoop. Vanuit de 25 ondernemers die geënquêteerd zijn heeft er 44% op de enquête gereageerd.

De ondernemers hebben er baat bij dat de gemeente Den Haag een goede duurzame inkoop beleid hanteert. Vanuit een goede duurzame inkoopbeleid kan er meer werk uitvloeien voor de branche waarin de ondernemers zich bevinden. Er wordt door de ondernemers aangegeven dat het duurzame inkoop beleid onduidelijk is en de snelheid binnen de gemeente Den Haag verbeterd kan worden.

De gunning die de gemeente Den Haag hanteerd mag meer gericht worden op duurzame ondernemers. Hierbij behoort er meer gekeken worden naar de duurzaamheid van een ondernemer dan naar de financiële kant.

Alle ondernemers die ondervraagd zijn geven aan dat zij iets te bieden hebben voor gemeente Den Haag met hun duurzame inkoopbeleid. Er zijn onder de ondervraagde al ondernemers bij de gemeente Den Haag langs geweest om hun product aan te bieden. Gemeente Den Haag werkt te vaak met vaste leveranciers, hierdoor krijgen andere ondernemers geen kans met het duurzame inkoopbeleid. Gemeente Den Haag kan de kleine en beginnende ondernemers beter bij het duurzame inkoopbeleid betrekken.

Buiten het duurzame inkoopbeleid kan de gemeente Den Haag de ondernemers steunen met de huisvesting ,financiering en belastingen van de ondernemers.

De gemeente Den Haag kan duurzame bouwprojecten opstarten om de ondernemers te steunen daarnaast kunnen de volgende partijen de ondernemers steunen met hun produkt: produktgroep groen,installateurs en de gemeente zelf.

Alle ondervraagde staan positief om in de toekomst een cluster(cleantech) met innoverende duurzame ondernemers te vormen.

Uit het rapport advies duurzaam inkopen voor ministerie I&M zijn een aantal punten opgenomen in dit onderzoek die relevant zijn voor de gemeente Den Haag met hun duurzaam inkoop beleid.

Uit het rapport blijkt dat criteria moeilijk in te zetten zijn als gunningscriteria en dat er meer naar prestatiebelonende gunningcriteria gekeken moet worden. Er is geen duidelijke communicatie bij de gemeente Den Haag en dit heeft betrekking met verschillende aspecten. De bewijsvoering voor ondernemers moet gemakkelijker worden gemaakt. Zodat er geen onnodige bewijslast gevraagd worden aan de ondernemers., dit komt uit het SIRA-rapport uit 2010.Door meer op de dialoog te concentreren bevordert dit de toegang van MKB-bedrijven en scheelt dit papier werk en tijd.

Verklarende woordenlijst

Beleidsterrein:	Het beleidsterrein is de afbakening van een aandachtsgebied binnen de taakopdracht van het departement
Cluster(cleantech):	geheel van innoverende duurzame ondernemers bij elkaar
Duurzaamheidwinst:	De meerwaarde in duurzaamheidsaspecten
Duurzaamheidcriteria:	Criteria die opgesteld is met betrekking tot het duurzaamheidskenmerk
EMVI:	(economisch meest voordelige inschrijving) worden naast de prijs uiteenlopende aspecten van producten, diensten en werken meegewogen in de gunning.
Functioneel specificeren:	detailbeschrijving van de soort van invoergegevens die verwerkt moeten worden en het type uitvoer dat wordt verlangd
Geschiktheideisen:	kwalitatieve criteria waarmee de geschiktheid van een onderneming om een bepaalde opdracht uit te voeren kan worden onderzocht
Gunningcriteria:	Inhoudelijke criteria die dienen tot de beoordeling van de inschrijvingen. Aan de hand van deze criteria wordt de winnende inschrijving geselecteerd.
innovatiegericht inkopen:	De aanbesteding wordt doelgericht ingericht voor innovatie of wordt de ruimte gelaten aan de opdrachtnemer om een innovatieve oplossing aan te bieden.
Inkoopvolume:	Totaalbedrag aan ingekochte producten
Keteninitiatieven:	Een keteninitiatief is een organisatie van producenten, handelaren, milieu- en mensenrechtenorganisaties en vakbonden
LCA:	Levenscyclusanalyse, een methode om de totale milieubelasting te bepalen van een product gedurende de hele levenscyclus, dat wil zeggen: winning van de benodigde grondstoffen, productie, transport, gebruik en afvalverwerking.
Milieuproductverklaringen:	een standaard (ISO 14025/TR) en LCA gebaseerde toepassing om de milieu prestaties van een product of systeem te communiceren
Preselectie:	De opdrachtgever vraagt aan aannemers om vooraf aanbestedingen documenten aan te leveren waarna de selectie plaatsvindt
Productgroepen:	een verzameling ('groep') producten, die tot één productcategorie behoren
TCO:	Total cost of ownership. De totalen kosten die met een product worden gemaakt.

1. Inleiding

Den Haag heeft in de planning om in 2040 een klimaat neutrale stad te zijn. Om dit te bereiken moet er geïnvesteerd worden in duurzaamheid en milieu. Gemeente Den Haag heeft dan ook de doelstelling om in 2015 een eigen 100% duurzame inkoop beleid te voeren dit om onder andere een voorbeeld functie voor andere te zijn. Volgens de fractie VVD richt de gemeente Den Haag op dit moment niet genoeg op innoverende duurzame ondernemers. Vanuit deze ondernemers verloopt het duurzame inkoop beleid bij gemeente Den Haag niet vlekkeloos. Duurzame ondernemers voldoen niet altijd aan de criteria die gemeente Den Haag opstelt terwijl zij wel een duurzaam product of dienst hebben. Vanuit de ondernemers komt er naar voren dat zij niet betrokken worden bij het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag.

Volgens de fractie VVD(Den Haag) is het belangrijk dat de gemeente Den Haag zich inzet op Haagse MKB innoverende duurzame ondernemers. Naast het verduurzamen van Den Haag dragen deze ondernemers ook bij aan de economische groei. Het gaat hier om ondernemers die producten ontwikkelen en verkopen, dit omdat MKB bedrijven voor structurele werkgelegenheid kunnen zorgen.

Het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag behoort goed te verlopen. Dit zodat innoverende duurzame ondernemers uit Den Haag de kans krijgen om verder te ontwikkelen en meer winst te creëren. Hieronder ziet u de doelstellingen die gesteld zijn voor dit onderzoek.

Doelstellingen van het onderzoek

- Inventariseren naar innoverende duurzame ondernemers in Den Haag. Zodat de gemeente Den Haag weet op welke ondernemers zij moeten richten.
- De barrières van innoverende duurzame ondernemers in kaart brengen met betrekking tot het duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag. Zichtbaar maken op welke manier innoverende duurzame ondernemers gesteund kunnen worden door de gemeente Den Haag met het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag.

Voor het onderzoek is er een hoofdvraag- en deelvragen geformuleerd. Dit zodat er overzichtelijk en gericht onderzoek gedaan kon worden. Hieronder ziet u de hoofdvraag en de deelvragen behorend tot dit onderzoek.

Hoofdvraag

Wat is de beste manier van de gemeente Den Haag om innoverende duurzame ondernemers te steunen met het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag?

Deelvragen

1. Welke innoverende duurzame ondernemers zijn er actief in Den Haag?
2. Hoe is het huidige duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag opgesteld?
3. Wat doet de gemeente Den Haag goed m.b.t het duurzame inkoop beleid?
4. Op welke punten kan gemeente Den Haag zich verbeteren met hun duurzame inkoop beleid?
5. Welke barrières ondervinden innoverende duurzame ondernemers in Den Haag?

Projectgrenzen & Randvoorwaarden van het onderzoek

- Dit rapport is geschreven voor de fractie VVD Den Haag
- Voor het onderzoek is er specifiek gezocht naar duurzame ondernemers die gevestigd zijn in Den Haag en niet buiten Den Haag
- De criteria waaraan een ondernemer moet voldoen om in dit onderzoek op te nemen is als volgt geformuleerd: Een ondernemer die ontwikkelt en producten verkoopt en technologieën die bijdragen aan een duurzamere wereld, en/of voor hernieuwbare energie en/of energiebesparing leveren
- Er is verder geen onderzoek gedaan naar hoe duurzaam een ondernemers is. Er zijn aannames gedaan als er meegedeeld wordt dat een ondernemers duurzaam is. Dit ook met samenspraak met de opdrachtgever
- In dit onderzoek gaat het niet om consultants(adviseurs)
- Na 26 april 2013 zal er geen verdere onderzoek gedaan worden

In hoofdstuk twee zal er de onderzoeksmethodes uitgelegd worden die in dit onderzoek gebruikt zijn. Er wordt uitgelegd waarom deze onderzoeksmethodes zijn gebruikt en op welke manier dit is verwerkt in het rapport.

Vervolgens wordt er in hoofdstuk drie de huidige duurzame inkoopbeleid van de gemeente Den Haag kort toegelicht. Hierin zal er de algemene opvatting van gemeente Den Haag meegenomen worden en de regelgeving. In deze hoofdstuk wordt ook de monitor duurzame inkoop uitgelegd. Deze monitor heeft onderzoek gedaan bij de gemeente Den Haag naar het duurzame inkoopbeleid. De conclusies van monitor duurzaam op het gebied van duurzame inkoop van gemeente Den Haag wordt hier weergegeven.

In hoofdstuk vier wordt overzichtelijk weergegeven welke innoverende duurzame ondernemers er in Den Haag aanwezig zijn. Hierbij is informatie opgenomen die bij deze ondernemers behoren. Zoals de bedrijfsnamen, contactinformatie en de producten die zij leveren.

Vervolgens wordt er in hoofdstuk vijf de behoefte vanuit deze ondernemers met het duurzame inkoopbeleid van de gemeente Den Haag weergegeven. Hierin komt naar voren wat de innoverende duurzame ondernemers vinden van het duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag.

In hoofdstuk zes worden aanbevelingen weergegeven vanuit een onderzoek voor aanbevelingen aan de ministerie van I&M met betrekking tot het duurzame inkoop beleid. De relevante informatie voor de gemeente Den Haag wordt hier weergegeven.

Als laatste hoofdstuk komen de conclusies en aanbevelingen vanuit dit onderzoek aanbod.

2. Onderzoeksmethode

Deskresearch

Voor het onderzoek is er gebruik gemaakt van deskresearch, dit om informatie te vinden van innoverende duurzame ondernemers. Omdat vrijwel alle bedrijven digitaal bereikbaar zijn en dit de meest efficiënte en omvattende methode is. Op het internet zijn de websites van verschillende instanties gebruikt, waaronder: Kamer van Koophandel, De Groene Bedrijvengids, Digitale Stadsgids en Google. Deskresearch is ook gebruikt om informatie te vinden over het huidige duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag en naar adviesrapporten gezocht die relevant voor gemeente Den Haag kunnen zijn. Hieruit zijn twee rapporten naar voren gekomen. De duurzame monitor inkoop en het advies duurzaam inkopen.

Het voordeel van deskresearch is dat er veel informatie beschikbaar is. Het nadeel van deskresearch is dat het vaak geen diepere informatie bevat. Er is dan ook gebruik gemaakt van korte telefonische interviews zodat er diepere informatie boven water is gekomen.

Secundaire analyse

Om de innoverende duurzame ondernemers te categoriseren is er gebruik gemaakt van de secundaire analyse. Hierbij is er gekeken naar de informatie die beschikbaar is en bedacht in welke categorieën deze ondernemers vallen. Het voordeel hiervan is dat het tijdswinst opleverd en de bruikbaarheid van de informatie hoog is. Het nadeel is dat er weinig invloed is op de data die op dat moment beschikbaar is. De informatie dat hieruit gevloeid is, is niet in het onderzoek opgenomen omdat dit niet relevant is voor het onderzoek. Ondanks dat deze informatie niet relevant voor het onderzoek is. Bevat het bruikbare informatie voor de opdrachtgever hierdoor is het in de bijlage toegevoegd.

Online enquête

Om te achterhalen wat de innoverende duurzame ondernemers vinden van het duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag is er een online enquête gehouden onder deze ondernemers. Hiervoor is gekozen omdat er behoefte is om informatie te hebben van deze ondernemers en de snelste en meeste omvattende methode de enquête is. Het voordeel hiervan is dat er informatie wordt gehaald bij de gewenste personen en het nadeel is dat er een grote kans is op een lage respons. De respons van deze enquête is 44% geweest. De resultaten zijn te zien in bijlage twee. Om nadere informatie te achterhalen van ondernemers die niet gereageerd hebben op de online enquête is er getracht om telefonisch contact op te nemen met deze ondernemers. Hieronder staan de vragen die tijdens de enquête zijn gesteld.

1. Is de gemeente Den Haag een (potentiële) klant van/voor u?
Indien ja is geantwoord. Hoe waardeert u uw samenwerking met de gemeente Den Haag op een schaal van 1-5 (slecht naar goed) en welke producten/diensten levert u?
2. Alleen beantwoorden als bij vraag 1 nee is geantwoord, Heeft u de gemeente al benaderd om eventuele producten/diensten aan te bieden?
Welke producten/diensten zou u aan de gemeente Den Haag willen aanbieden?
3. Kunt u uw positieve ervaringen met de gemeente Den Haag omschrijven?
4. Op welke punten m.b.t duurzame ondernemers kan de gemeente Den Haag volgens u verbeteren? Vergunningen, beleid, financiering & belastingen, huisvesting
5. Kunt u op een schaal van 1-5 aangeven hoe tevreden u bent met de procedures rond duurzame inkoop van gemeente Den Haag?
Wat gaat er goed en niet goed.
6. Heeft u baat bij een duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag?
7. Heeft u iets te bieden voor de duurzame inkoop van gemeente Den Haag?

8. Tegen welke barrières loopt u op en op welke manier kan gemeente Den Haag deze barrières ontnemen?
9. Wat voor marktpartijen/instellingen kunnen u helpen met uw product/bedrijf?
10. Heeft u interesse om een mogelijke cluster op te starten met duurzame ondernemers en mogelijke marktpartijen/instellingen?

3 Duurzame (inkoop) beleid gemeente Den Haag

Gemeente Den Haag heeft in z'n beleid om in 2015 100% duurzaam inkopen te hebben en dan ook aan alle gemeentelijke duurzaamheidscriteria voldoen. Dit heeft het college van burgemeester en wethouders besloten. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd wat de huidige situatie is met het duurzame inkoopbeleid van gemeente Den Haag en wat de conclusies zijn van monitor duurzaam inkopen.

3.1 Huidige situatie

In 2010 is de gemeente Den Haag gestart met het opzetten van een 100% duurzaam inkoopbeleid zodat in 2015 alle inkoop van de gemeente Den Haag duurzaam zal zijn. Het stappenplan voorziet onder andere in het opleiden van inkoopmedewerkers en voorlichting aan potentiële leveranciers. Voor dit laatste zal er samengewerkt worden met de Kamer van Koophandel Den Haag.

Gemeente Den Haag koopt jaarlijks producten voor de eigen bedrijfsvoering (computers of kantoormeubilair). Hieronder valt ook apparatuur en diensten voor weg- en waterbouw en het beheer van de openbare ruimte.

Bij nieuwe inkopen zal er niet alleen naar de prijs gekeken worden maar ook naar de gevolgen voor het milieu en de sociale omstandigheden, waarin geproduceerd wordt. Bij de inkoop wordt er rekening gehouden met sociale- en milieucriteria. (www.denhaag.nl,26-03-2013)

Hieronder kunt u zien wat de huidige regelgeving is bij de gemeente Den Haag m.b.t. het duurzame inkoop beleid.

Afb 4: overzicht regelgeving met duurzame inkoop

Artikel 7 De onderhands enkelvoudige procedure	1. Procedure waarbij één onderneming wordt uitgenodigd tot het doen van een offerte.
Artikel 8 De onderhands meervoudige procedure	1. Procedure waarbij minimaal twee ondernemingen worden uitgenodigd tot het doen van een offerte.
Artikel 9 De openbare procedure/procedure met voorselectie	1. De openbare procedure is een procedure in één ronde, die algemeen bekend wordt gemaakt en waarop iedere onderneming kan inschrijven. In de openbare procedure worden in 1 fase zowel de selectie-eisen die zien op de onderneming als de gunningseisen die zien op de opdracht beoordeeld. 2. De procedure met voorselectie is een procedure in twee rondes, waarbij iedere geïnteresseerde onderneming zich in eerste instantie kan aanmelden en waarbij vervolgens minimaal drie gegadigden tot de eigenlijke inschrijving worden uitgenodigd. In de eerste fase worden de selectie-eisen die zien op de onderneming beoordeeld. De beste inschrijvers gaan door naar de tweede ronde waarin de gunningseisen die zien op de opdracht worden beoordeeld.
Artikel 10 De Europese aanbestedingsrichtlijnen	1. Boven de Europese drempelwaarden zoals genoemd in artikel 6 zijn slechts de Europese

	aanbestedingsrichtlijnen en de daarin opgenomen procedures van toepassing.
Artikel 11 Gunningscriteria	1.De gemeente hanteert voor de beoordeling van haar opdrachten het gunningscriterium laagste prijs of economisch meest voordelige aanbidding.

(www.denhaag.nl,29-03-2013)

3.2 Monitor duurzaam inkopen

De gemeente Den Haag doet mee aan de landelijke monitor Duurzaam Inkopen. Hierin meet het ministerie van Infrastructuur & Milieu jaarlijks hoe het staat met de doelstellingen voor het duurzaam inkoop beleid.

In de monitor wordt gemeten of ingekochten productgroepen voldoen aan de duurzaamheidseisen, of aan de eisen waarvan een overheid kan uitleggen dat zij daarmee minimaal dezelfde duurzaamheidswinst kan bereiken.

Als er gekeken wordt naar de resultaten van de monitor duurzaam inkopen dan komen er een aantal punten naar boven, zowel positief als negatief voor de gemeente Den Haag.(KPMG advisory,2011,Monitor duurzaam inkopen, Den Haag, Ministerie van Infrastructuur en Milieu)

Positief

- Het duurzaam beleid is opgesteld met ambities en doelstellingen, zoals die uit het klimaatakkoord of covenant duurzaam inkopen zijn vastgelegd.
- De verantwoordelijkheden,taken en bevoegdheden op bestuurlijk en uitvoerend niveau zijn aanwezig bij de gemeente Den Haag.
- Er wordt structureel bijgehouden in hoeverre bij iedere aanbesteding de duurzaamheidscriteria van Ministerie van I&M zijn toegepast. Bij de gemeente Den Haag is er sprake van gezamenlijke inkoop. Hierbij wordt er door gemeente Den Haag of door een andere organisatie geclusterde inkoop gedaan met andere organisaties.

Negatief

- Indien geen of niet alle duurzaamheidseisen zijn toegepast bij de aanbesteding , terwijl deze wel voorhanden waren, moet er een procedure aanwezig zijn die aangeeft welke keuzes moeten worden beargumenteerd en verantwoord. Deze procedure is echter niet aanwezig bij de gemeente Den Haag.
- Door de gemeente Den Haag wordt er niet regelmatig geëvalueerd of en hoe de gemaakte afspraken op het gebied van duurzaam inkopen zijn nageleefd binnen gemeente Den Haag. Binnen de organisatie wordt er niet regelmatig gecommuniceerd over de ambitie en opgestelde doelstellingen voor duurzaam inkopen en het traject. Deze communicatie gebeurt ook niet extern.
- In de fase van specificeren In het inkoopproces is er een verplichte stap met de duurzaamheidseisen van de aanbesteding. In de aankoopprocedure is er echter niet vastgelegd dat bij voorkeur wordt aanbesteed via EMVI (de economische meest voordelig inschrijving)
- Voor de beoordeling van de aanbiedingen wordt er niet vanuit de Total Costs of Ownership (TCO) benadering gehanteerd. De duurzaamheidsprestaties worden gedurende de contractperiode niet gemonitord. In de aanbestedingen is er geen gunningcriteria opgenomen als minimumeis. Door gemeente Den Haag is er geen communicatie plan specifiek voor duurzaam inkoop opgesteld.(www.denhaag.nl/22-03-'13 monitor duurzame inkoop)

4 Innoverende duurzame ondernemers

In het onderzoek zijn er gegevens gegenereerd van innoverende duurzame ondernemers die in Den Haag actief zijn. De gegevens van deze ondernemers zijn opgezocht omdat fractie VVD Den Haag graag innoverende duurzame ondernemers wilt betrekken en steunen bij het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag. Om deze ondernemers te betrekken bij het duurzame inkoopbeleid is belangrijk om de economie in Den Haag te ondersteunen. In dit hoofdstuk worden deze ondernemers overzichtelijk weergegeven en toegelicht.

Afb 1: overzicht inventariseren

Dhr. Paul Jhie, 10-04-2013

4.1 Overzicht innoverende duurzame ondernemers

Het schema op de volgende pagina is een inventarisatie van de innoverende duurzame ondernemers die zich in Den Haag bevinden. Bij de definitie van duurzame ondernemers is er uitgegaan van een ondernemer die een innovatief product of technologie ontwikkelt en/of verkoopt die gebruikt wordt om de wereld te verduurzamen. Deze innoverende duurzame ondernemers zijn actief in Den Haag en zijn mkb ondernemers. Dit zijn de vereiste vanuit de opdrachtgever. In het schema op de volgende pagina zijn de ondernemers op alfabetische volgorde gesorteerd. In het schema wordt het product die deze ondernemers ontwerpen, maken en verkopen toegelicht. Daarnaast zijn de beschrijvingen van de bedrijven en ondernemers in het schema opgenomen. De contactgegevens zijn ook in het schema opgenomen zodat er eventueel contact opgenomen kan worden met de ondernemer of dat u zelf kunt kijken naar hun site en producten.

Afb 2: Overzicht innoverende duurzame ondernemers

Bedrijf naam	Product	Soort onderneming	Contact gegevens
1.Ampyx power	PowerPlane	Onderzoeks bedrijf naar duurzame energie in de lucht	Lulofsstraat 55 -unit 13 2521 AL Den Haag Tel: (0) 70 4020168 url: http://www.ampyxpower.com/PowerPlane.html
2.B-enlighted	Duurzame led lampen	Het bedrijf verkoopt led verlichting	Lulofsstraat 55 - unit 51 2521 AL Den Haag tel: 070 - 8200 543 url: http://www.benlighted.com/over-b-enlighted
3.Clean water now	De Naiade is een zelfstandige drinkwater desinfecterende eenheid die water van alle biologische vervuiling zuivert	Bedrijf dat een product heeft dat water zuivert met behulp van zonne-energie	Nieuwe Molstraat 35 2512 BH The Hague e-mail: info@cleanwaternow.nl url: www.cleanwaternow.nl
4.Ecobasis	Leem,leemfinish,duro en warmte muren	Bouwbedrijf dat duurzame muren maakt	Frans Cobellaan 60 Voorburg, 2273 CN tel: 0031 0651388373 email: michel@ecobasis.net url: http://www.ecobasis.net/contact
5.Ecolofiets	Mobiele energieopwekking	Het bedrijf kan voor evenementen gereserveerd worden	Waldeck Pymontkade 116 2518 JR Den Haag Tel: 06-54726430 Email: jose@ecolofiets.nl url: www.ecolofiets.nl/
6.Ecoparket	Duurzame vloeren beschikbaar stellen	Levert en legt duurzame vloeren	Wilgstraat 49 2565 MB Den Haag

			<p>Tel: 070-3660230 E-mail: info@ekoparket.nl url: www.ekoparket.nl/</p>
7.Ecoru	Solar lanterns, Rural kits, Rural system	Ecoru is een jong en innovatief bedrijf Nederlands/Nigeriaanse. dat zonne-energieoplossingen voor bedrijven en huishoudelijk gebruik aanbied en maken van een volledig autonome energiebron	<p>BHA suite 207 Road E-close Festac Town, Lagos, Nigeria</p> <p>Email: info@ecoru.com Phone: +234 (0)1-8517506</p>
8.Elektroaandrijving	betaalbare inbouwmethoden	Een ondernemers die elektrische aandrijving bouwt in door mens-aangedreven voertuigen, meestal fietsen, met name transportfietsen en bakfietsen.	<p>Waldeck Pyrmontkade 116 2518 JR Den Haag</p> <p>email: bert2012@elektroaandrijving.nl url: http://www.elektroaandrijving.nl/index_01_Home.html</p>
9. Eko instruments	fotonische sensoren, fotovoltaïsche evaluatiesystemen	Verkoopt meetinstrumenten instrumenten voor onderzoek	<p>Lulofsstraat 55, Unit 32 2521 AL, Den Haag</p> <p>Tel:(0)703050117 Email: info@eko-eu.com url:http://eko-eu.com/home/company-profile</p>
10.Homeskin	Ecosteel, Ecosteel licht & Ecosteelplus	HomeSkin B.V. is producent tevens leverancier van het duurzame gevelbekledingsysteem Ecosteel	<p>Hellingweg 96 A 2583 WH Scheveningen</p> <p>Tel : 070-3229461 / 070-2600190 Email: Info@homeskin.nl url:www.homeskin.nl</p>
11.Jimmygreen	Duurzaam bouwmaterialen	bouwmateriaal met dezelfde functie en authenticiteit als gekapt (hard)hout, maar is vervaardigd uit gerecyclede grondstoffen.	<p>Theresiastraat 428 593 BB Den Haag</p> <p>e-mail: einfo@jimmygreen.nl url:</p>

			www.jimmygreen.nl
12..Kici	Nieuwe toepassingen van textiel	Grote onafhankelijke kledinginzamelaar die kleding inzamelt en verkoopt. Daarnaast houdt KICI zich bezig met het zoeken voor nieuwe toepassingen van textiel	Colijnplein 20 2555 HA Den Haag tel: 070 - 383 03 06 e-mail: info@kici.nl url: www.kici.nl
12. Macero B.V	Bio pops	leveren producten die op een biologisch en duurzaam verantwoorde manier verstoppingen in afvoersystemen tegengaan	Henricuskade 123a 2497 NB Den Haag 070-7370869 info@macero.nl url: www.macero.nl
13.Natuurlijk kleurrijk	Lijnolieverf Muurverf Transparante afwerking Lijnoliezeep Lijnolie	Natuurlijk Kleurrijk heeft een uitgebreid assortiment van natuurverf en mineraalverf, natuurlijke lijmen en onderhoudsproducten voor binnen en buiten.	Valkenboskade 595 2563 JE Den Haag Tel: 070 3623052/ 06 41 852 557 E-mail: info@natuurlijk-kleurrijk.nl url: www.natuurlijk-kleurrijk.nl
14.Nature style	Stuckmateriaal	Nature Style houdt zich bezig met het leveren van Ecologisch Duurzame Materialen en Producten voor bouwen, onderhouden en isoleren,	De Gheijnstraat 62 2562 NR 's-Gravenhage Tel: 070-7853522 06-24252244 E mail: nature_style@telfort.nl url: naturestyle.nl
15. oke services	Pv wirefree Pv-watchdog ADO Ok4all	maakt nieuwe systemen voor duurzame opwekbare energie	Keizerstraat 121 - 2584 BD The Hague e-mail: henk@oke-services.nl url: http://www.oke-services.nl/
16.Pro carton	Vouwkarton		Laan Copes van Cattenburch 79 2585 EW Den Haag Tel:070 - 318 00 34 e-mail: info@procartonnl.com url: www.procarton.net
17.Riwik	bouwpakketten van	Een bedrijf dat windenergie meer	Laan van Koot 47

	windmolens	toegankelijk maakt in Kenya door simpele bouwpakketten van windmolens	2244 AT Wassenaar The Netherlands E-mail: info@riwik.nl url: www.riwik.nl
18.Topell energy	Torbed® reactor system	schone technologiebedrijf dat een cutting edge-proces voor de productie van hoogwaardige vaste bio-brandstoffen uit houtachtige biomassa heeft ontwikkeld.	Fluwelen Burgwal 44 2511 CJ The Hague The Netherlands Tel:070 – 362 69 21 e-mail: info@topellenergy.com url: www.topellenergy.com
19.Robin radar	Vogel detectie systemen	OBIN vogel detectiesystemen zijn speciaal gebouwd om u een nauwkeurige, continu, real-time weergave van de vliegbewegingen. Voor mogelijke windenergie molens te plaatsen	Mercuriusweg 1-A 2516 AW The Hague Tel: +31 (0) 8 8700 8700 e-mail: info@robinradar.com url: www.robinradar.com
22. Vilt aan zee	Lampen van duurzame materiaal	Vilt aan Zee maakt ambachtelijke, witte lampen en geluiddempende lichtpanelen op maat vervaardigd van 100 % wol, verwerkt tot vilt.	Gebouw Kunstpost Tarwekamp 3 2592 XG Den Haag Email: viltaanzee@gmail.com Tel Sandra: 06-16326136 (ma-wo-do) Tel Anne: 06-18875184 (ma-di-wo) url: http://www.viltaanzee.nl/
23.Trikke-europe	Levert elektrische steppen, een ski, en een HPV(step)	Het maken en creëren van een duurzame mobiliteit voertuig zoals een step.	Spoorlaan 5a 2495 AL Den Haag +31 (0) 70 3300 341 info@trikke-europe.com http://www.trikke-europe.com/
24.Duurzaamsein	Duurzaam verf	Geef advies op het gebied van duurzaamheid en maakt en levert duurzame verf	Adriaan van Leeuwenlaan 52493CP Den Haag http://www.duurzaamsein.nu/
25.Rawled	Levert duurzame lampen	Stelt duurzame lampen beschikbaar	http://www.rawled.com/

5. Behoeft vanuit innoverende duurzame ondernemers

De opgezochte innoverende duurzame ondernemers zijn benaderd om te achterhalen op welke manier zij vinden dat de gemeente Den Haag de ondernemers kan steunen. Hierbij is dan gekeken naar het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag. Daarnaast wordt er kort toegelicht op welke manier de gemeente Den Haag deze ondernemers in algemeen kan steunen. 25 ondernemers zijn er geënquêteerd, 11 ondernemers hebben hierop gereageerd. Dit betekent dat 44 % van de mensen hebben gereageerd op de enquête. In bijlage II zijn de resultaten van de enquête te zien.

5.1 Duurzame inkoop beleid

Vanuit de enquête heeft 83.3% van de ondervraagde aangegeven dat zij er baat bij hebben dat de gemeente Den Haag een goede duurzame inkoop beleid heeft. Hiervoor is het belangrijk dat de duurzame inkoop soepel en duidelijk verloopt. Er wordt aangegeven dat er bijvoorbeeld vanuit de duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag meer werk zou kunnen voort vloeien voor hun branche.

Bij de ondervraagde ondernemers die hebben gereageerd heeft de helft aangegeven dat zij een potentieële klant kunnen zijn voor gemeente Den Haag. De waardering die deze ondernemers geven aan gemeente Den Haag op dit moment is gemiddeld een twee ,vanuit de mogelijke waardering van 1-5 van slecht naar goed. Hierbij wordt er door de ondernemers aangegeven dat het beleid duurzame inkoop onduidelijk is.

De meerderheid van de ondervraagde vindt dat het beleid van de gemeente Den Haag verbeterd kan worden. Hierin wordt aangegeven dat de snelheid binnen de gemeente en de gunning verbeterd kunnen worden.

Als er vervolgens gekeken wordt of de ondernemers iets te bieden hebben voor de gemeente Den Haag, hebben alle ondervraagde ondernemers iets te bieden voor de gemeente Den Haag. Voorbeelden hiervan zijn duurzame bouw producten, zorgen voor een gezonder werkomgeving klimaat en een ecologisch maatschappelijk verantwoord product.

Onder de ondernemers die nog geen klant zijn bij gemeente Den Haag geeft 75% aan dat zij bij de gemeente Den Haag hun diensten/producten hebben aangeboden. Dit zijn de volgende producten, Ecosteel t.b.v gevelisolatie, Led-verlichting en schone verf.

Tussen de ondervraagde is er een bedrijf 'Jimmygreen' die op dit moment houtcomposiet levert aan gemeente Den Haag.

Volgens de ondervraagde moeten de kleine ondernemers vaker worden benaderd en zijn er te veel vaste leveranciers die met de gemeente Den Haag samenwerken. Hierdoor kunnen ondernemers buiten de vaste leveranciers moeilijk binnen de gemeente Den Haag komen. Het is dan lastig om als beginnende ondernemer bij de gemeente Den Haag binnen te komen. Het krijgen van gunning is een punt waar de ondernemers last van hebben. De huidige situatie is dat de gemeente Den Haag vooral naar de financiële kant kijkt van een product/ ondernemer. In de praktijk maakt het de gemeente Den Haag niet zo veel uit hoe duur iets is, terwijl men wel groener wordt.

5.2 Algemeen

Uit een ervaring van een ondernemer tonen zowel wethouders als raadsleden inzet m.b.t duurzame ondernemers maar sommige ambtenaren waren minder enthousiast. Hierdoor heeft één project van een ondernemer twee jaar vertraging opgelopen.

De gemeente Den Haag heeft een ondernemer goed geholpen met het opzetten van hun project en in financiële opzicht.(greenfox,persoonlijke communicatie,30 maart 2013)

Volgens de ondernemers moet de gemeente Den Haag duurzame bouwprojecten opstarten.

De volgende partijen kunnen de ondernemers steunen: productgroep groen,installateurs en de gemeente zelf.

De barrières die de ondernemers ondervinden met de gemeente Den Haag is dat er geen totaalvisie aanwezig is en dat er eilandjes zijn.(greenfox,persoonlijke communicatie,30 maart 2013)

Daarnaast is de huisvesting van de ondernemers en de financiering & belastingen een barrière voor de ondernemers. Hierin kan de gemeente Den Haag de ondernemers steunen.

Vanuit de fractie VVD is er een visie om in de toekomst een cluster(cleantech) met innoverende duurzame ondernemers vormen,dit is kort opgenomen in het onderzoek. Alle ondervraagde staan positief om zo'n een cluster te vormen. De ondernemers geven aan dat bedrijven met duurzame oplossingen en niet alleen de mensen van de theorie hierin moeten deelnemen. Hierin moeten ook mensen komen die daadwerkelijk het werk uitvoeren. De volgende diensten/marktpartijen komen naar voren als mogelijke partij/bedrijf die hun kunnen steunen in de cluster: Installatie branche, licht branche, bouwondernemingen, projectontwikkelaars, restauratie en plantsoendienstend. ed.

6. Duurzaam inkoopbeleid overheid

Vanuit een aantal marktpartijen is er een adviesrapport (juni 2011, advies duurzaam inkopen, Den Haag, VNO-NCW, MKB-Nederland, MVO Nederland, NEVI en De Groene Zaak) geschreven voor het ministerie van infrastructuur & milieu met betrekking tot het duurzame inkoopbeleid van de overheid. Het doel van dit adviesrapport was om breed gedragen aanbevelingen te doen voor een ambitieus duurzaam inkoopbeleid van de overheid, dat bijdraagt aan een versnelling en verdieping van verduurzaming en innovatie. Tijdens het opstellen van dit adviesrapport is er informatie gebruikt vanuit het bedrijfsleven, overheden, kennis- en maatschappelijke organisaties

In dit adviesrapport zit informatie die gemeente Den Haag kan meenemen met hun duurzame inkoop beleid. Bij het sorteren van relativerende informatie is er onderzocht hoe de gemeente Den Haag deze informatie kan implementeren in hun duurzaam inkoop beleid. In dit onderzoek zijn er acht aanbevelingen overgenomen.

1: Gemeente Den Haag kan verduurzaming aanjagen door innovatiegericht inkopen centraal te stellen in plaats van centraal geformuleerde minimumeisen. De minimumeisen stimuleren innovatie niet, het duurzaam inkoopbeleid vraagt daarom om innovatiegericht inkopen. Bij de start van een proces moet er doormiddel van functioneel specificeren duidelijk gespecificeerd worden wat de aanschaf moet zijn.

2:

Functioneel aanbesteden of specificeren is een zeer geschikte vorm om deels innovatiegericht in te kopen. Het prikkelt verschillende markten om met alternatieve en duurzame oplossingen tekomen. De verantwoordelijkheid voor het leveren van de meest duurzame producten en diensten verschuift naar de opdrachtnemer.

3: Hanteer geschiktheidseisen en/of selectiecriteria gericht op de verduurzaming van bedrijfsprocessen. Dit bevordert dat bedrijven een proces van verduurzaming ingaan, waarbinnen zij zelf hun prioriteiten stellen. Ontwikkel een handreiking voor inkoopende diensten en bedrijven over hoe ze met deze criteria om kunnen gaan.

4:

Partijen hechten eraan dat zowel minimumeisen als gunningscriteria centraal staan, dat wil zeggen binnen het programma duurzaam inkopen worden geformuleerd. Dit biedt de markt duidelijkheid en voorkomt dat bedrijven worden geconfronteerd met steeds verschillende criteria en bijbehorende lasten. De gunningscriteria worden als een handreiking opgesteld. Partijen adviseren onderstaande uitgangspunten te hanteren bij het actualiseren en doorontwikkelen van de criteria.

Uitgangspunten nieuwe aanpak ontwikkeling minimum- en gunningscriteria:

- Focus bij de keuze van productgroepen (diensten, producten, werken) op het grootste inkoopvolume en de grootste potentiële duurzaamheidswinst.
- Bepaal met de sector de meest relevante duurzaamheidsthema's en baseer daar de criteria op. Houd rekening met het onderscheid tussen producten en diensten in duurzaamheidsimpact.
- Herformuleer de criteria waar mogelijk in de vorm van doelcriteria. Dit type criteria laat het aan de markt over om oplossingen te genereren voor de gewenste doelstellingen.
- Formuleer de criteria in samenspraak met een evenwichtige vertegenwoordiging van brancheorganisaties, koplopers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.
- Schrap eisen die niet boven het wettelijke niveau uitstijgen.
- Sluit aan bij transparante (product)standaarden en vergelijkbare initiatieven, zoals

milieuproductverklaringen op basis van LCA en keteninitiatieven, indien dat binnen de branche gebruikelijk is. Stimuleer de ontwikkeling van nieuwe standaarden indien deze nog niet bestaan.

- Partijen bevelen aan om herzieningen tijdig kenbaar te maken zodat de markt niet hoeft te speuren naar veranderingen en zijn investeringen hierop kan aanpassen.

5:

Het aanbestedingsrecht gaat uit van twee gunningscriteria: de laagste prijs of de economisch meest voordelige inschrijving (EMVI). De EMVI-benadering biedt ruimte voor het meewegen van andere criteria naast de prijs. (Sub)gunningscriteria kennen een weging toe aan uiteenlopende aspecten van producten, diensten en werken, die naast prijs meewegen bij de keuze van een leverancier.

6:

Bij ieder nieuw beleidsterrein is communicatie van wezenlijk belang. Zowel om het bekend te maken bij de potentiële uitvoerders als om draagvlak te verkrijgen en implementatie te bewerkstelligen. De kennis bij de aanbodkant moet optimaal zijn om een effectief beleid te kunnen toepassen. Hierbij is het ook belangrijk dat duurzaamheid boven de prijs behoort te komen.

7:

Gezien de huidige economische situatie en de noodzakelijke bezuinigingen is het belangrijk om evenwicht te hebben in het duurzame inkoopbeleid. Een eenzijdige focus op aanschafprijs zorgt voor extra kosten. Uit verschillende praktijkervaringen blijkt dat professioneel opdrachtgeverschap en samenwerking met de markt tot grote kostenbesparingen én duurzaamheidswinst leiden. Richt de overheidsfinanciën zo in dat er ruimte komt voor TCO in plaats van een eenzijdige benadering gericht op aanschafkosten.

8:

Marktpartijen worstelen met de administratieve lasten die gepaard gaan met het inkoopproces. Dit wrekt zich in het bijzonder bij het MKB.

Vraag in de selectie- en gunningsfase alleen om relevante informatie en/of eigen verklaringen indien noodzakelijk en beperk dit tot het geven van de opsomming, niet de feitelijke stukken.

- Verzoek uitsluitend aan de inschrijvers die de gunning winnen om bewijsstukken.
- Volsta waar mogelijk met (openbare) zelfverklaringen en vraag niet alles op papier, maar toets vooral ook de naleving in de praktijk.
- Pas preselectie toe bij complexe aanbestedingen (niet alles aan iedereen vragen).
- Overweeg om na de preselectie tegemoet te komen in de gemaakte inschrijf- of ontwerpkosten van de afvallers. Dit is vooral interessant bij complexe aanbestedingen of waar gestreefd wordt naar een hoge ambitie qua innovatie.
- Digitaliseer waar mogelijk: kijk wat de mogelijkheden zijn om via Tendersnet de lasten te beperken.
- Ter voorkoming van fraude kan de aanbestedende dienst zich het recht voorhouden om op elk moment te kunnen verlangen dat de stukken worden overlegd. (www.rijksoverheid.nl/ 17 april 2013/advies duurzaam inkopen)

7. Conclusie en aanbevelingen

Het duurzame inkoop beleid van de gemeente Den Haag is voor externe onduidelijk. Hierin is de communicatie niet optimaal, zowel intern als extern. De gemeente Den Haag moet dan ook de communicatie binnen hun eigen organisatie verbeteren.

De gemeente Den Haag kan bijvoorbeeld een communicatieplan schrijven voor het duurzame inkoop beleid. Binnen de gemeente Den Haag behoort regelmatig gecommuniceerd te worden over de ambitie en doelstellingen van het duurzame inkoopbeleid. De afspraken die gemaakt zijn behoren regelmatig geëvalueerd te worden door de gemeente Den Haag.

Er is binnen de gemeente Den Haag geen duidelijke proces aanwezig als er geen duurzaamheidseisen zijn toegepast bij de aanbestedingen terwijl dit wel van toepassing is. Gemeente Den Haag behoort dus een proces te formuleren wat te doen als er geen duurzaamheidseisen aanwezig zijn of gedeeltelijk missen. Dit zodat de aanbestedingen versnelt zullen worden.

De afspraken die binnen de gemeente Den Haag gemaakt zijn m.b.t het duurzame inkoopbeleid worden niet altijd nageleefd. Hierbij kan de gemeente Den Haag sneller en efficiënter functioneren.

Als er gekeken wordt naar de aanbestedingen ,behoort de Gemeente Den Haag via de EMVI aanbestedingen aan te pakken. De EMVI-benadering biedt ruimte voor het meewegen van andere criteria naast de prijs.

Voor de beoordelingen van aanbiedingen behoort er vanuit de TCO benadering gehanteerd te worden.

De kleine en beginnende ondernemers behoren betrokken te worden bij de duurzame inkoop van de gemeente Den Haag. De gemeente Den Haag behoort meer buiten de gevestigde leveranciers te kijken. Hierin kunnen dan ook de kleine ondernemers een kans krijgen en de innoverende duurzame ondernemers. Hierdoor zal er ook meer concurrentie ontstaan en de verduurzaming van Den Haag helpen.

Vanuit de monitor duurzame inkoop komt er naar voren dat er met de aanbesteding geen gunningcriteria opgenomen is als minimumeis. De gemeente Den Haag kan de gunning bij hun duurzame inkoop dan ook beter toelichten. Hierbij moet de gunning veranderd worden naar de focus van duurzame producten/diensten inplaats van naar de financiële kant van producten/diensten.

Partijen hechten eraan dat zowel minimumeisen als gunningscriteria centraal staan,dat wil zeggen binnen het programma duurzaam inkopen worden geformuleerd. Dit biedt duidelijkheid en voorkomt dat ondernemers worden geconfronteerd met steeds verschillende criteria en bijbehorende lasten.

In de selectie- en gunningsfase behoort alleen om relevante informatie en/of eigen verklaringen gevraagd te worden indien noodzakelijk en beperk dit tot het geven van de opsomming, niet de feitelijke stukken. Gemeente Den Haag heeft voordeel als zij digitaliseren waar mogelijk is, hierdoor zal de administratieve lasten ontnomen worden. De administratie lasten van de ondernemers behoren dan ook zo min mogelijk gemaakt te worden door de gemeente Den Haag.

Aanbevelingen

Voor de gunningscriteria worden de volgende punten aanbevolen dat de gemeente Den Haag deze overneemt.

- Focus bij de keuze van productgroepen (diensten, producten, werken) op het grootste inkoopvolume en de grootste potentiële duurzaamheidswinst.
- Bepaal met de sector de meest relevante duurzaamheidsthema's en baseer daar de criteria op. Houd rekening met het onderscheid tussen producten en diensten in duurzaamheidsimpact.
- Herformuleer de criteria waar mogelijk in de vorm van doelcriteria. Dit type criteria laat het aan de markt over om oplossingen te genereren voor de gewenste doelstellingen.
- Formuleer de criteria in samenspraak met een evenwichtige vertegenwoordiging van brancheorganisaties, koplopers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.
- Schrap eisen die niet boven het wettelijke niveau uitstijgen.

Er wordt voor de rest aanbevolen om herzieningen tijdig kenbaar te maken zodat de ondernemers niet hoeven te speuren naar veranderingen en zijn investeringen hierop kan aanpassen.

Als er een vervolg onderzoek gedaan wordt naar het verbeteren van de duurzame inkoopbeleid van gemeente Den Haag. Wordt er geadviseerd om te kijken naar hoe andere gemeenten dit doen en hoe hun innoverende duurzame ondernemers bij het duurzame inkoopbeleid betrekken. Hierin kan er gekeken worden wat er goed en niet goed gaat.

Literatuurlijst

- www.cleantechholland.nl
- www.denhaag.nl/home/bedrijven-en-instellingen/actueel/gemeentelijke-aanbestedingen/to/Monitor-Duurzaam-Inkopen.htm (22-03-'13 monitor duurzaam inkoop)
- www.denhaag.nl/home/bewoners/to/Aanbestedingsrichtlijn-procedure-drempelbedragen-1.htm
- www.denhaag.nl/home/bewoners/de-gemeente-Den-Haag/Ris/document/Duurzaam-inkoopbeleid.htm RIS 181770
- www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/06/24/advies-duurzaam-inkopen-juni-2011.html
- www.surveymonkey.com

Bijlagen

I. Sectoren

In deze bijlage worden de ondernemers in sectoren verdeeld. Dit is gedaan zodat er voor de opdrachtgever meer overzicht is en er bekeken kan worden hoe de verdeling per sector is. In het verdere onderzoek wordt er per sector onderzocht hoe de gemeente Den Haag deze sectoren met ondernemers kan steunen met het duurzame inkoop beleid van gemeente Den Haag.

Vanuit de site [ww.cleantechholland.nl\(19-03-2013\)](http://ww.cleantechholland.nl(19-03-2013)) is de rapport van Dhr. Roland Berger, Zuidvleugel, de topregio van Nederland 2010-2020 gebruikt voor dit onderzoek. Het rapport geeft inzicht wat de huidige en toekomstige mogelijkheden zijn met schone duurzame alternatieven en dan voornamend energie in de zuidvleugel van Nederland. Uit het rapport zijn er sectoren meegenomen die nuttig zijn voor dit onderzoek. De opdrachtgever heeft aangegeven graag de richting van cleantech op te gaan. Dit omdat Den Haag ook in de zuidvleugel zit. De belangrijkste sectoren zijn dan ook meegenomen voor dit onderzoek. Hiernaast is er ook gekeken welke ondernemers er gevonden zijn in het onderzoek en hoe deze ondernemers verdeeld kunnen worden. Er is dus gebruik gemaakt van de data dat al beschikbaar is en deze gecategoriseerd.

- Logistiek & transport

Deze sector bestaat uit ondernemers die producten in het gebied mobiliteit een product hebben ontwikkeld. Dit is in het onderzoek meegenomen omdat er in het gebied Den Haag transport plaatsvindt. In het rapport van Dhr Roland Berger wordt deze sector ook meegenomen en is van groot belang in de regio. Tevens zijn er tijdens het onderzoek ondernemers gevonden die in deze sector vallen.

- Warmte & energie

Deze sector bestaat uit ondernemingen die producten of technieken beschikken die energie opwekken
In deze sector zijn er veel bedrijven/ondernemer in Den Haag die nuttig zijn voor dit onderzoek.

- High tech

Deze sector bestaat uit ondernemers die in de techniek te werk gaan. Dit is opgenomen omdat dit in het rapport van Dhr. Roland Berger naar voren komt. Plus dat er ondernemers aanwezig zijn die in deze sector vallen.

- watertechnologie

Deze sector bestaat uit bedrijven die kennis hebben op het gebied van waterzuivering, waterpompen e.d. Den Haag is een stad aan de zee en heeft te maken met water. Dit komt ook naar voren vanuit het rapport van Dhr Roland Berger.

- Detail handel

Hierin zijn ondernemers opgenomen die kleinere producten produceren voor consumenten. Dit is gedaan omdat er ondernemers aanwezig zijn die onder deze sector vallen.

- **Bebouwing**

In deze sector zitten ondernemers die innovatieve en duurzame toepassingen hebben om toe te passen in de bouw. Dit is gedaan omdat Den Haag in een bebouwde omgeving zit en het ook in het rapport van Dhr. Roland Berger aanwezig is.

Met deze sectoren zijn de ondernemers gecategoriseerd. In de onderstaande tabel zijn de verschillende sectoren weergegeven met het aantal bedrijven die eronder vallen.

Afb 3: Innoverende duurzame ondernemers verdeeld in sectoren

Logistiek & transport	Warmte & energie	High tech	Watertechnologie	Detail handel	Bebouwing
elektroaandrijving	Riwik	Eko.eu	Clean water now	Kici	Ecobasis
ecolofiets	Vilt aan zee	Robin radar	macero	Pro Carton	Natuurlijk kleurrijk
	Topell energy				Nature style
	Ben lighted				Eko parket
	Ampy x power				homeskin
	Oke-services				Techneco
	Ecoru				jimmygreen

I. II duurzame inkoop beleid met betrekking tot de sectoren

Vanuit de respons zijn er in twee sectoren gereageerd. Deze sectoren zijn warmte & energie en in de bebouwing. Voor deze twee sectoren zijn dan hun bevindingen kort toegelicht.

- Warmte & energie: Beleid en snelheid, eilandje geen totaalvisie en financiering en beleid en er zijn vele vaste leveranciers. installateurs kunnen hun helpen.
- Bebouwing: Vaker de kleine ondernemer benaderen en huisvesting, beginnende ondernemer starten, graag bouwondernemingen die hun helpen. Beleid, Financiering & belastingen ,krijgen van gunning, graag produktgroep groen. Schone verf. restaurateurs

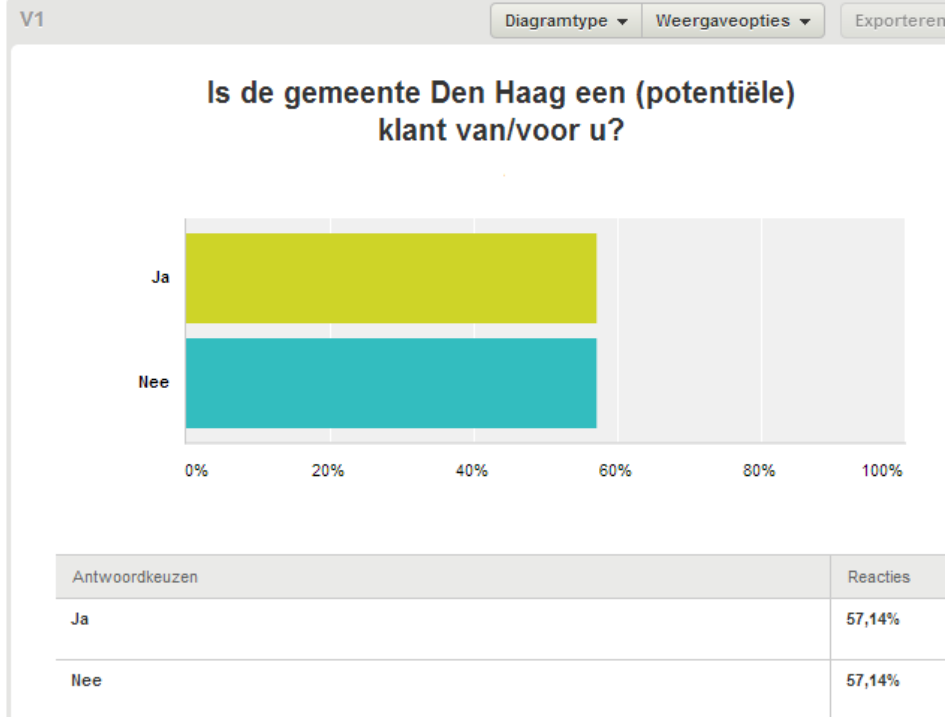
II. resultaten van de enquête

In deze bijlage zijn de resultaten van de enquête weergegeven. Als eerste is er een overzicht gecreëerd van welke ondernemers er hebben gereageerd op de enquête. Elf van de vijftientig ondervraagde hebben gereageerd dus zo'n 40 %.

Na het overzicht zijn de vragen te zien die gesteld zijn met daarbij de antwoorden. Bij de meeste vragen is er een diagram bijgeplaatst om de antwoorden overzichtelijk weer te geven.

Gereageerd	E-mail adres	Bedrijfsnaam	Telefonisch contact gehad
	bert2012@elektroaandrijving.nl	elektroaandrijving	
	henk@oke-services.nl	oke-services	
✓	info@ampyxpower.com	ampyx power	✓
	info@benlighted.com	B-enlighted	
	info@cleanwaternow.nl	Clean water now	
✓	info@duurzaamsein.nu	duurzaam sein	
✓	info@ecoru.com	ecoru	
	info@eko-eu.com	eko-eu	
	info@ekoparket.nl	ekoparket	
✓	info@green-fox.nl	greenfox	verlichting
✓	info@homeskin.nl	homeskin	
✓	info@jimmygreen.nl	jimmygreen	
	info@kici.nl	kici	
	info@macero.nl	macero	
✓	info@natuurlijk-kleurrijk.nl	kleurrijk	
	info@procartonnl.com	procarton	
✓	info@riwik.nl	riwik	
	info@robinradar.com	robin radar	
✓	info@topellenergy.com	topell energy	
	info@trikke-europe.com	trikke	mobiliteit
	jose@ecolofiets.nl	ecolofiets	
✓	lex@rawled.com	rawled	verlichting
✓	michel@ecobasis.net	Ecobais	✓
	nature_style@telfort.nl		nature style
	viltaanzee@gmail.com		vilt aan zee

Bij de eerste vraag hebben 10 van de 11 mensen geantwoorde gereageerde.

Indien ja geantwoord, Hoe waardeert u uw samenwerking met de gemeente Den Haag op een schaal van 1-5 en welke producten/diensten levert u?

Weergave van 3 reacties

2

30-3-2013 11:55 [Reacties van respondenten bekijken](#)

1 produkt houtcomposiet

26-3-2013 14:48 [Reacties van respondenten bekijken](#)

we doen nog geen zaken. Ik ben een kenniscentrum voor duurzame dienstverlening aan het opzetten

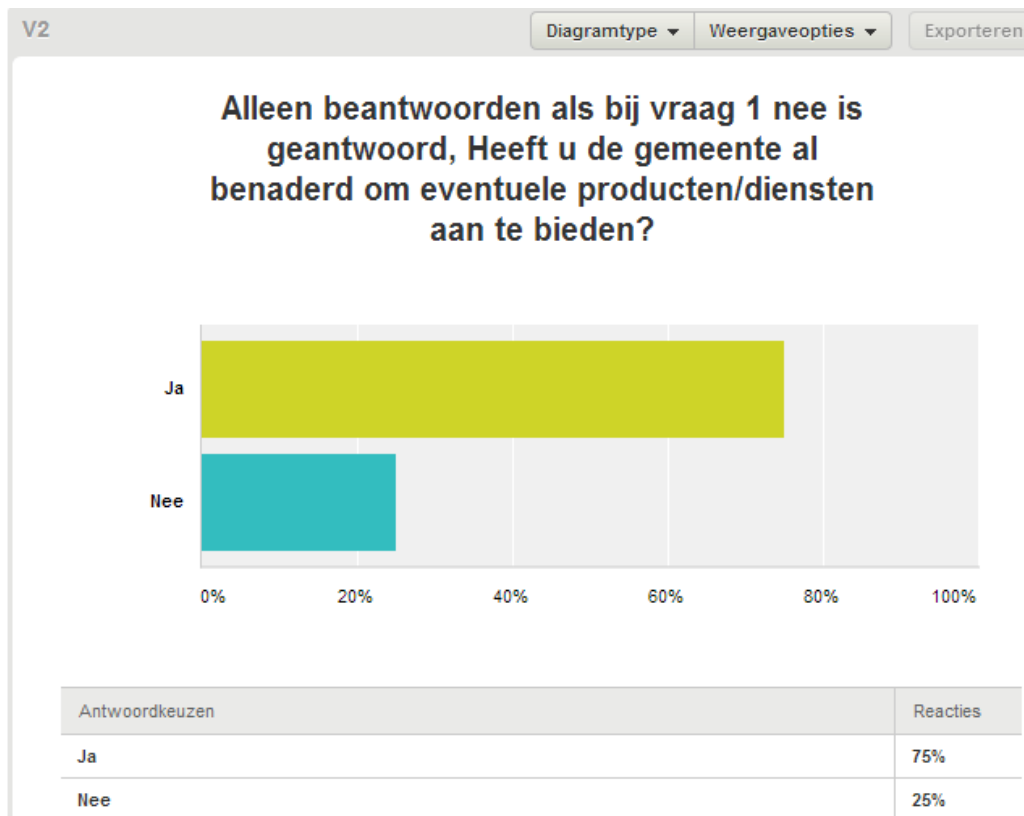
25-3-2013 17:22 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Categoriseren als... ▾

Filteren op categorie ▾

(Reacties doorzoeken

Welke producten/diensten zou u aan de gemeente Den Haag willen aanbieden?

Led-verlichting

29-3-2013 14:49 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Ecosteentbvevelisolatie

26-3-2013 15:23 [Reacties van respondenten bekijken](#)

schone verf

25-3-2013 12:46 [Reacties van respondenten bekijken](#)

V3 Exporteren ▾

Kunt u uw positieve ervaringen met de gemeente Den Haag omschrijven?

ja zowel wethouders als raadsleden hebben erg veel inzet getoond. helaas waren de ambtenaren minder enthousiast en het ons project 2 jaar vertraging opgelopen

30-3-2013 11:55 [Reacties van respondenten bekijken](#)

nee

29-3-2013 16:44 [Reacties van respondenten bekijken](#)

nog niet

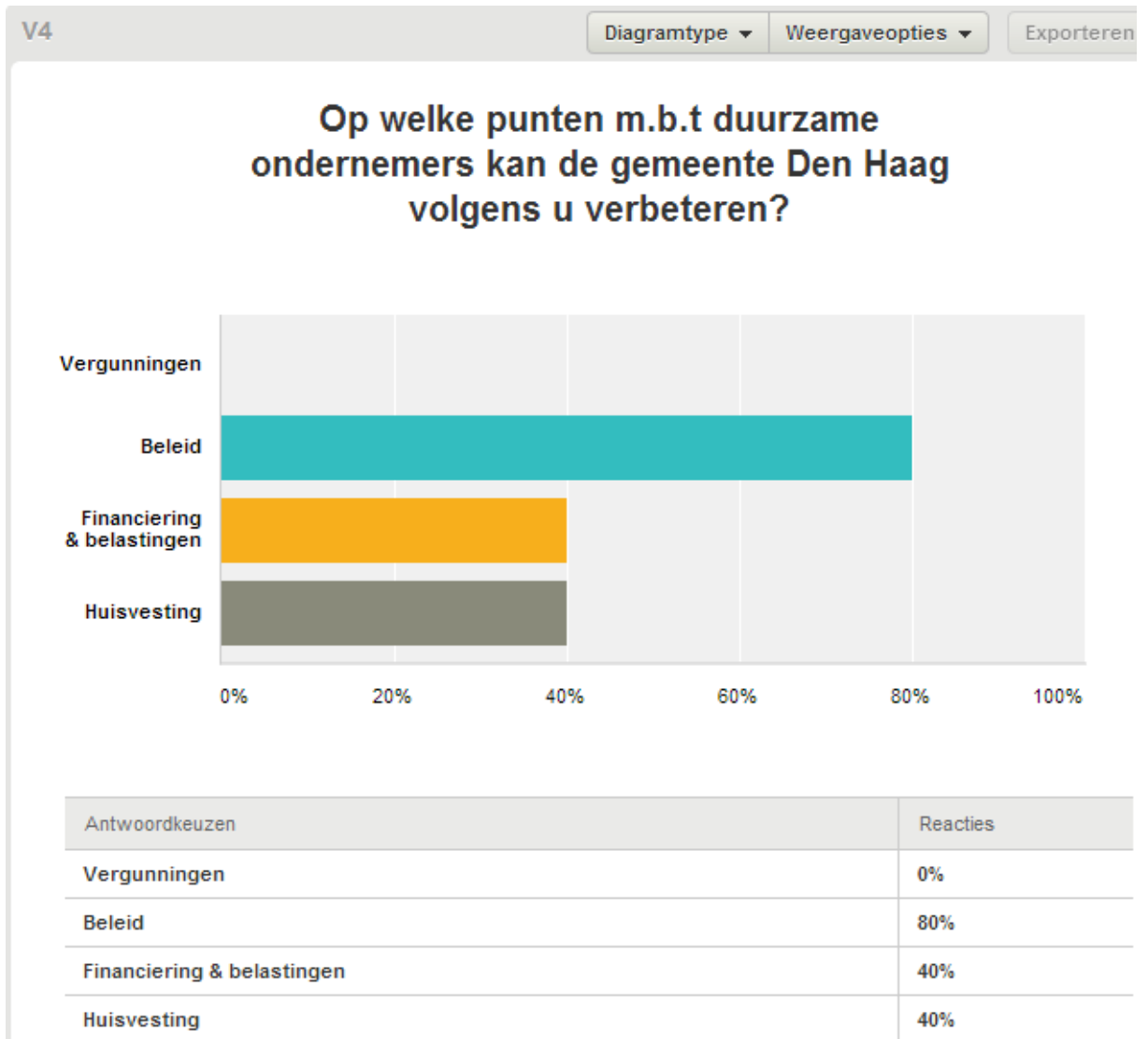
29-3-2013 14:49 [Reacties van respondenten bekijken](#)

nee

26-3-2013 15:23 [Reacties van respondenten bekijken](#)

neen

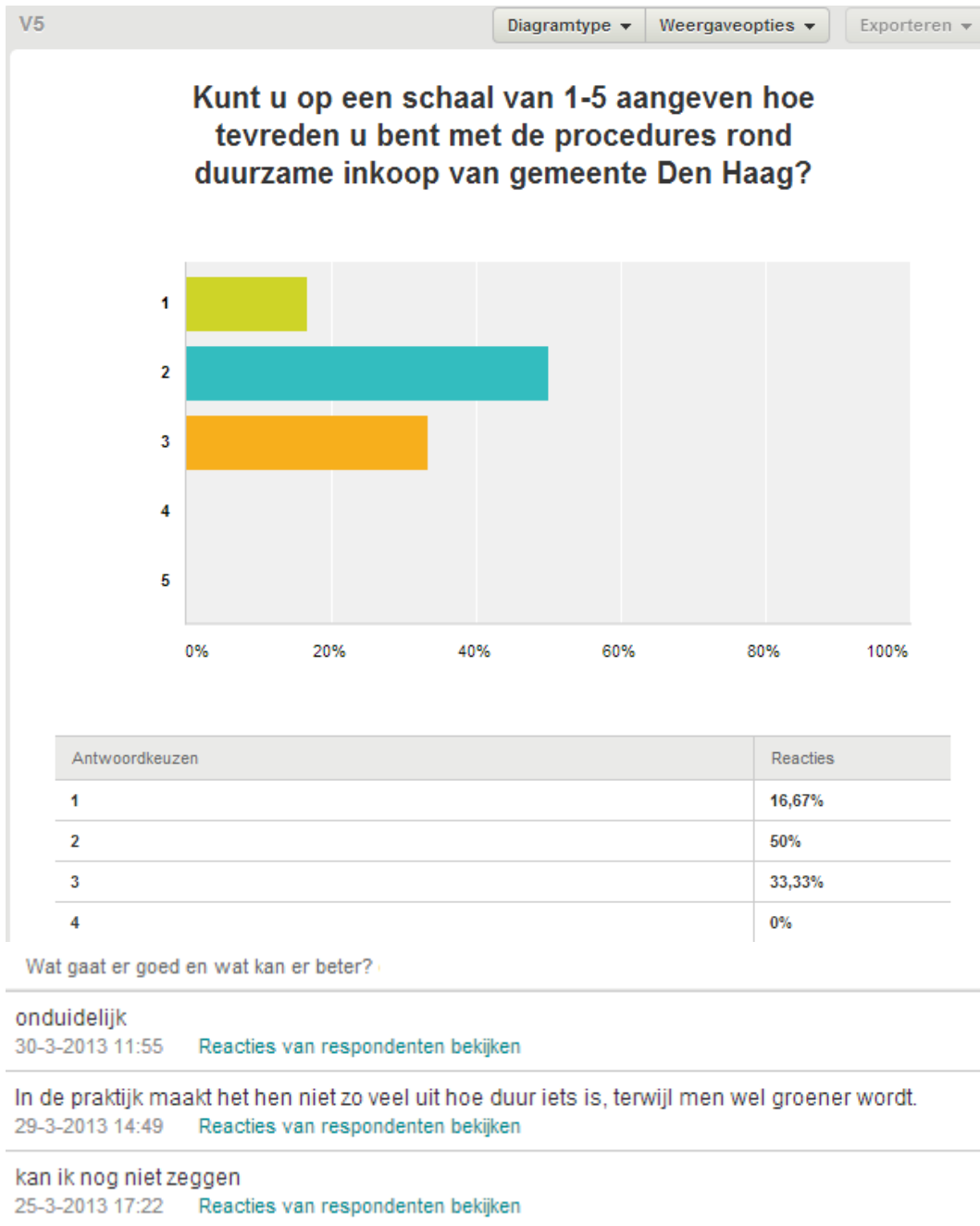
26-3-2013 14:48 [Reacties van respondenten bekijken](#)

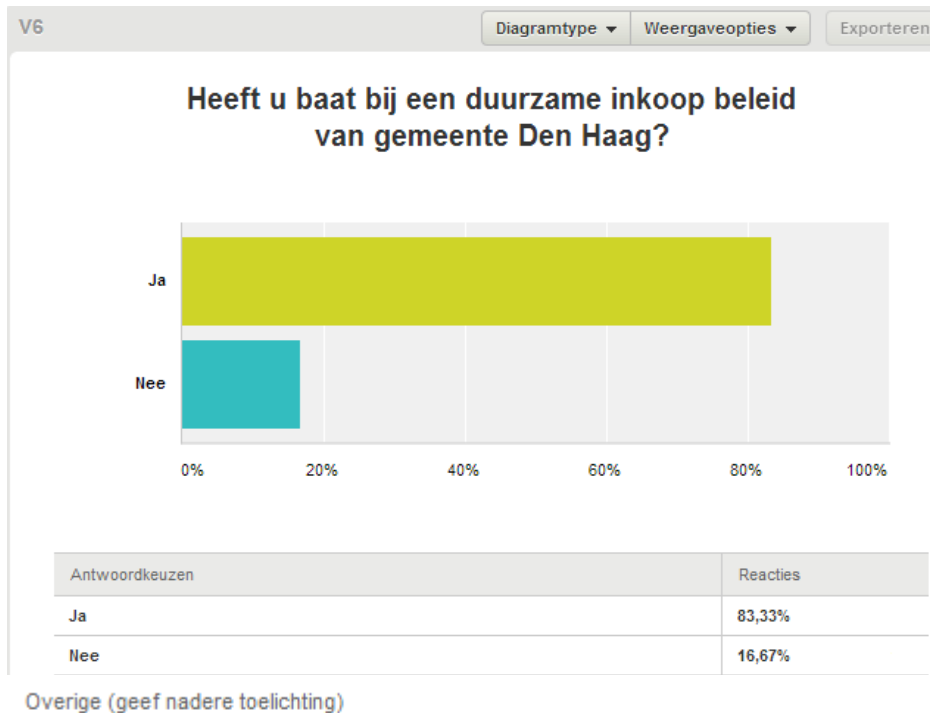

Overige (geef nadere toelichting) (2)

snelheid
30-3-2013 11:55

gunning
26-3-2013 14:48

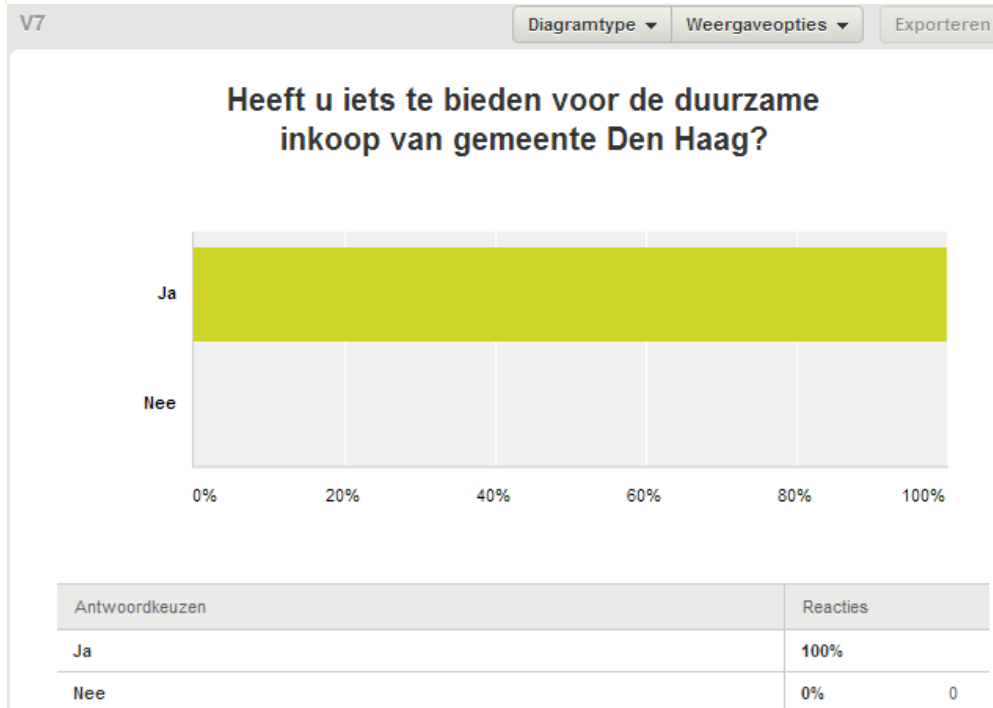

Overige (geef nadere toelichting)

er zou bv meer werk uit kunnen voort vloeien voor onze branche

29-3-2013 16:53 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Overige (geef nadere toelichting)

duurzame bouw producten en gezonder klimaat werkomgeving

29-3-2013 16:53 [Reacties van respondenten bekijken](#)

ecologisch maatschappelijk verantwoord product

26-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

V8 Exporteren ▾

Tegen welke barrières loopt u op en op welke manier kan gemeente Den Haag deze barrières ontnemen?

eilandjes en geen totaalvisie
30-3-2013 11:56 [Reacties van respondenten bekijken](#)

vaker de kleinere ondernemers benaderen
29-3-2013 16:53 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Veel vaste leveranciers
29-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

lastig is het om als startende ondernemer binnen te komen bij de gemeente
26-3-2013 15:23 [Reacties van respondenten bekijken](#)

krijgen van gunning
26-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Ze werken met aanbestedingen. Dus ik hoef helemaal niet aan te komen met mijn product. Het aan de degene die de opdracht krijgt
25-3-2013 12:50 [Reacties van respondenten bekijken](#)

V9 Exportere

Wat voor marktpartijen/instellingen kunnen u helpen met uw product/bedrijf?

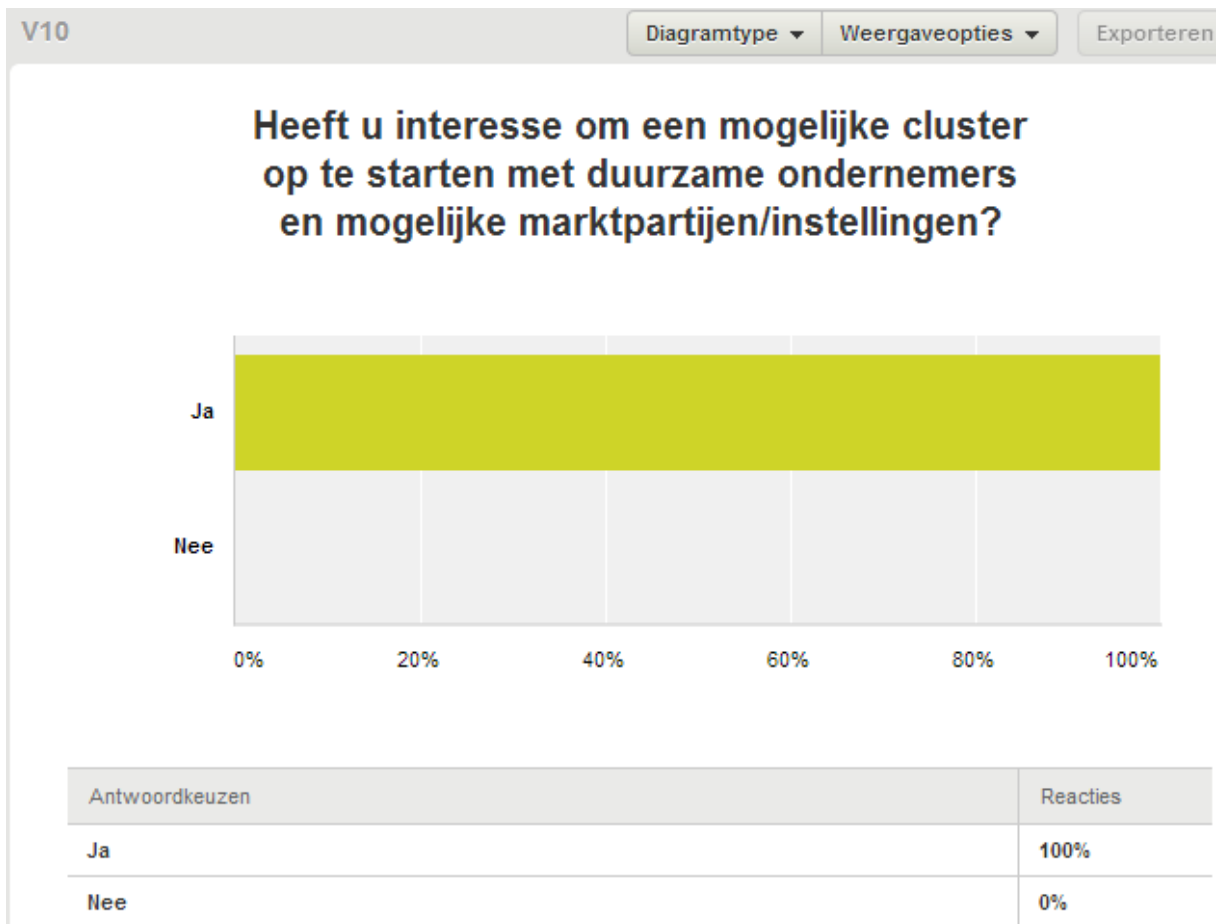
diverse
30-3-2013 11:56 [Reacties van respondenten bekijken](#)

gemeente moet duurzame bouwprojecten opstarten
29-3-2013 16:53 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Installateurs
29-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

De gemeente zelf
26-3-2013 15:23 [Reacties van respondenten bekijken](#)

productgroep groen
26-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Zoja, welke ondernemers, marktpartijen of instellingen?

bedrijven met duurzame oplossingen en niet alleen de mensen van de theorie maar ook mensen die daadwerkelijk het werk uitvoeren

29-3-2013 16:53 [Reacties van respondenten bekijken](#)

Installatie branche, licht branche

29-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

bouwondernemingen

26-3-2013 15:23 [Reacties van respondenten bekijken](#)

plantsoenendiensten e.d.

26-3-2013 14:51 [Reacties van respondenten bekijken](#)

vanuit de bouw, projectontwikkelaars, restauratie

25-3-2013 12:50 [Reacties van respondenten bekijken](#)

III. Monitor duurzame inkoop van I&M

Vanuit de monitor duurzaam inkopen van de ministerie van infrastructuur en milieu zijn een aantal punten voor dit onderzoek opgenomen. Om een overzicht te creëren van waaruit deze informatie uit komt is hier onder een belangrijk deel vanuit het document weergegeven. Hierin kunt u zien waaruit een deel van de informatie uit dit onderzoek komt.

Borging duurzaam inkopen in de organisatie

#	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1.	Beleid duurzaam inkopen	Is er beleid voor Duurzaam Inkopen voor uw organisatie opgesteld, waarin ambities en doelstellingen, zoals die uit het klimaatakkoord of convenant duurzaam inkopen, zijn vastgelegd?	Ja
2.	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Bestuurlijk	Zijn er verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor het halen van de doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen vastgelegd op meerdere niveaus?	Ja
	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Uitvoerend	Zijn er verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor het halen van de doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen vastgelegd op meerdere niveaus?	Ja
3.	Structureel bijhouden	Wordt structureel bijgehouden in hoeverre bij iedere aanbesteding de duurzaamheidscriteria van Ministerie van I&M (oud VROM) zijn toegepast?	Ja
4.	Procedure of maatregel	Indien geen of niet alle duurzaamheidseisen als genoemd onder 3 zijn toegepast bij de aanbesteding, terwijl deze wel voorhanden waren, is er dan een procedure volgens welke deze keuze moet worden beargumenteerd en verantwoord?	Nee
5.	Gezamenlijke inkoop	Is er bij gezamenlijke inkoop, waarbij voor u door een andere organisatie wordt ingekocht dan wel bij geclusterde inkoop (via categoriemanagement) met andere organisaties, inzicht in toegepaste duurzaamheidscriteria?	Ja
6.	Evaluatie	Evalueert u regelmatig (in ieder geval minstens 1 keer per jaar) of en hoe de gemaakte afspraken op het gebied van duurzaam inkopen zijn nageleefd binnen de eigen organisatie?	Nee
7.	Duurzaamheidseisen opnemen in fase specificatie	Is het opnemen van de duurzaamheidseisen in de fase van specificeren van de aanbesteding als verplichte stap opgenomen in het inkoopproces?	Ja
8.	Inkoopprocedure EMVI	Is in de inkoopprocedure vastgelegd dat bij voorkeur wordt aanbesteed via EMVI (de Economisch Meest Voordelige Inschrijving)?	Nee

9.	Schatting aantal aanbestedingen EMVI	In hoeveel procent van de aantallen aanbestedingen wordt EMVI toegepast (naar schatting)?	51% - 75%
10.	Beoordeling aanbiedingen TCO	Wordt er in de beoordeling van de aanbiedingen de benadering vanuit de Total Costs of Ownership (TCO) gehanteerd, in plaats van alleen te kijken naar de aanschafprijs van het product, dienst of werk?	Nee
10.A	Percentage beoordeling	Zo ja bij vraag 10, in hoeveel procent van de gevallen (qua aantal) wordt de benadering vanuit de Total Costs of Ownership (TCO) gehanteerd?	
11.	Monitor duurzaamheidsprestaties contractperiode	Worden de afgesproken duurzaamheidsprestaties gemonitord gedurende de contractperiode?	Nee
12.	Gunningcriteria als minimumeis	Heeft u in uw aanbestedingen ook gunningcriteria als minimumeis opgenomen?	Nee
12.A	Percentage beoordeling	Zo ja bij vraag 12, in hoeveel procent van de gevallen (qua aantal) neemt u gunningcriteria als minimumeis op?	
13.	Communicatieplan	Is er een communicatieplan specifiek voor duurzaam inkopen opgesteld?	Nee
14.	Communicatie ambities en doelstellingen intern	Wordt er regelmatig (meerdere keren per jaar) binnen de organisatie gecommuniceerd over de ambities en opgestelde doelstellingen voor duurzaam inkopen en het traject dat doorlopen gaat worden?	Nee
15.	Communicatie ambities en doelstellingen extern	Wordt er extern gecommuniceerd over de ambities en doelstellingen voor duurzaam inkopen?	Nee

Sociale Criteria en Social Return – vraag 1 t/m 3

#	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1.	Internationale sociale aspecten	In hoeveel % van de gevallen heeft u internationale sociale aspecten (bijvoorbeeld internationale ILO normen) opgenomen in uw aanbestedingen?	51% - 75%
2.	Social return aspecten	In hoeveel % van de gevallen heeft u aspecten op het gebied van social return (lokale inzet van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt) opgenomen in uw aanbestedingen?	51% - 75%
3.	Andere manier gebied van duurzaamheid	Hoe vaak heeft u nog op een andere manier dan via milieu-eisen en/of het opnemen van sociale criteria en social return gevraagd naar aspecten op het gebied van duurzaamheid (bijvoorbeeld op MVO gebied) in uw aanbestedingen?	51% - 75%

IV. Informatie lijst waar informatie vandaan is gehaald

Vanuit deze lijst is er informatie gehaald voor het zoeken naar de innoverende duurzame ondernemers.

- <http://www.agentschapnl.nl/programmas-regelingen/pmz-project-om-den-haag-productgerichte-milieuzorg-voor-mkb-bedrijven-de-regio>
- http://www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/Eindrapport_OM_Den_Haag_PMZ.pdf

Een email verstuurd voor verdere informatie. Het gaat hier om een project vanuit 2004 om mkb bedrijven duurzamer te laten produceren.

- <http://www.duurzaaminbedrijf.nl/>

Gegevens gevonden over JCS een gevel onderhoudsbedrijf in den haag

Gegevens gevonden over rietbroek schoonhouden bv in rijswijk, schoonmaakbedrijf

- <http://www.mkb.nl/index.php?pageID=2>

Een email verstuurd of er verdere informatie is in het mkb.

- <http://www.tno.nl/>

email verstuurd naar dr. H.M.E. (Henk) Miedema over duurzaam bouwen.

- <http://www.duurzaamdenhaaggids.nl/nl/contact>

Mogelijke ondernemer maar niet actief in Den Haag: <http://www.tuktukfactory.nl/thai.html??>

- <http://denhaag.allesduurzaam.nl/>
- <http://www.energiecentrum.nl/bespaar-en-verdien-groot-succes/senternovem-en-energiecentrum-ondertekenen-samenwerking/>

geen bruikbare informatie

- <http://www.deduurzameverbinding.nl/locaties/den-haag/>

geen bruikbare informatie

- <http://www.allebedrijveninden Haag.nl/gids/top>
- <http://www.omden Haag.nl/modx/index.php?id=51>

- <http://www.kvk.nl/lokale-informatie/den-haag/huisvesting-en-ruimte/bedrijfslocaties-kvk-den-haag/regio-haaglanden/>
- <http://www.dichtbij.nl/den-haag/zoeken/zoeken.aspx?zoekwoord=duurzame+ondernemers&zoekmachine=webregion!>

Email verstuurd voor verdere informatie

- <http://www.greenwish.nl/initiatievenoverzicht/kiem-ecoflexstore-528.html>
email verstuurd voor verdere informatie. Mis 1/3 interessante ondernemers.

<http://www.vno-ncw.nl/Pages/Default.aspx>

<http://www.duurzaammkb.nl/zoekresultaten>

<http://www.stimular.nl/>

<http://kennisfestival.net/>

Syntens

Green deal: mogelijke rol van de gemeente Den Haag hierin.

<http://www.degroenezaak.com/nl/partners> (gevonden via kvk en gezocht naar duurzame ondernemers in den haag/ 5-3-2013)

duurzaaminbedrijf.nl

Dinsdag 18-03-2013

<http://www.vno-ncwwest.nl/Vereniging/Contact.aspx> (e-mail verstuurd)

<http://www.hba.nl/pages/11/Contact.html> (e-mail verstuurd)

<http://www.degroenezaak.com/nl/contact> (e-mail verstuurd)

<http://eim.panteia.nl/nl/Profile-Pages/Christi-Veldhuis-Van-Essen.aspx> naar gebeld)